

nia online. January 8, 2025. <https://aspensiaonline.it/sicurezza-nazionale-il-modello-unificato-che-litalia-attende-e-la-nuova-proposta-di-legge/>

"The UK Government Resilience Framework". *HM Government*. December 2022. https://assets.publishing.service.gov.uk/media/63c056e90e071ba7b41d54/UKG_Resilience_Framework_FINAL_v2.pdf

Tiutiunnyi, V. P., and Horovenko, V. K. "Osoblyvosti zasad polityky natsionalnoi bezpeky ta oborony Velykoi Brytanii, vyznachenikh u 2015-2023 rr., shchodo Ukrainy, Rosii ta yii viiny proty Ukrainy" [Features of the Principles of the National Security and Defense Policy of the United Kingdom, Defined in 2015-2023, Regarding Ukraine, Russia and Its War Against Ukraine]. *Nauka i oborona*, no. 3 (2023): 11-17. DOI: <https://doi.org/10.33099/2618-1614-2023-22-3-11-17>

"U Polshchi tryvaie robota nad novoiu Stratehiieiu natsionalnoi bezpeky" [Work Continues on a New Na-

tional Security Strategy in Poland]. *Portal Polskiego Radia SA*. July 5, 2024. <https://www.polskieradio.pl/398/7856/Artykul/3399466>

Voitovskyi, K. "Dosvid Izrailiu shchodo formuvannia stratehii natsionalnoi bezpeky: analit. zapyska" [Israel's Experience in Forming a National Security Strategy: analytical note]. *Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen*. June 17, 2022. <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/natsionalna-bezpeka/dosvid-izrayilyu-shchodo-formuvannya-stratehiyi-natsionalnoyi>

"Wehrhaft. Resilient. Nachhaltig. Integrierte Sicherheit fur Deutschland". *Nationale Sicherheitsstrategie. Die Bundesregierung*. 2023. <https://www.bmvg.de/resource/blob/5636374/38287252c5442b786ac5d0036ebb237/nationale-sicherheitsstrategie-data.pdf>

Wright, H. "Estonia's defense budget to reach 3.2 percent of GDP in 2024". *ERR News*. September 26, 2023. <https://news.err.ee/1609113089/estonia-s-defense-budget-to-reach-3-2-percent-of-gdp-in-2024>

УДК 339.9:338.46
JEL: E32; F14; L81
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-5-126-134>

СУЧАСНІ ТРЕНДИ ТА ПРОГНОСТИЧНІ СЦЕНАРІЇ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО РИНКУ ПОСЛУГ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

©2025 ПЕТРИК В. Л.

УДК 339.9:338.46
JEL: E32; F14; L81

Петрик В. Л. Сучасні тренди та прогностичні сценарії розвитку світового ринку послуг в умовах глобальної нестабільності

У статті досліджено сучасні тренди та прогностичні сценарії розвитку світового ринку послуг в умовах глобальної нестабільності, спричиненої пандемією COVID-19, геополітичними конфліктами, інфляційними коливаннями та трансформаціями тарифної політики. Визначено основні фактори, що формують динаміку попиту та пропозиції у сфері послуг, зокрема активізацію високотехнологічних сегментів, посилення ролі інформаційних, фінансових і професійних послуг, а також регіональну асиметрію в експортно-імпортній активності. Азія, Європа та Північна Америка демонструють найвищі темпи зростання експорту послуг, тоді як країни Африки та Близького Сходу стикаються з викликами, зокрема в транспортному секторі. Ринок послуг залишається найбільш вразливим до зовнішніх факторів, зокрема у сферах, що потребують фізичної мобільності (туризм, транспорт), а також є складним для статистичного обліку через специфіку каналів надання послуг. Особливу увагу приділено аналізу статистичних даних за 2023–2024 рр., протягом яких послуги поступово стали ключовим драйвером світової торгівлі, досягнувши у 2024 р. рекордної частки 26,4% від її загального обсягу, що демонструє стабільне зростання навіть на тлі зниження ділової активності в інших секторах. Окреслено можливі сценарії подальшого розвитку світового ринку послуг у 2025–2026 рр. з урахуванням геоелектронічних ризиків, інфляційних процесів та зміни споживчих пріоритетів. Оптимістичний сценарій передбачає подальше зростання обсягів торгівлі, позитивний внесок у зростання експорту послуг всіма регіонами. Водночас існує ризик реалізації песимістичних сценаріїв за умов ескалації конфліктів, нових протекціоністських заходів та фінансової волатильності. Зроблено висновки щодо необхідності адаптації національних стратегій до нових викликів та перспектив інтеграції у світовий ринок послуг.

Ключові слова: світовий ринок послуг, торгівля послугами, експорт послуг, імпорт послуг, структура світового ринку послуг, прогнозування.

Рис.: 4. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 12.

Петрик Валерія Леонідівна – кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та публічного управління, Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (вул. Вадима Манька, 17, Харків, 61070, Україна)

E-mail: v.petryk@khai.edu

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8376-7148>

UDC 339.9:338.46
JEL: E32; F14; L81

Petryk V. L. The Current Trends and Predictive Scenarios for the Development of the Global Service Market under Conditions of Global Instability
The article explores the current trends and predictive scenarios for the development of the global service market during the global instability caused by the COVID-19 pandemic, geopolitical conflicts, inflation fluctuations, and transformations in tariff policies. The article identifies the main factors shaping the dynamics of demand and supply in the services sector, including the activation of high-tech segments, the increasing role of informational, financial, and profes-

sional services, as well as regional asymmetry in export-import activity. Asia, Europe, and North America show the highest growth rates in service exports, while countries in Africa and the Middle East face challenges, particularly in the transport sector. The service market remains the most vulnerable to external factors, particularly in areas that require physical mobility (tourism, transport), and is also challenging to account for statistically due to the specifics of service delivery channels. Special attention is paid to the analysis of statistical data for the years 2023–2024, during which services gradually became a key driver of global trade, reaching a record share of 26.4% of the total volume in 2024, demonstrating stable growth even in the face of declining business activity in other sectors. Possible scenarios for the further development of the global services market in 2025–2026 are outlined, taking into account geoeconomic risks, inflationary processes, and changes in consumer priorities. The optimistic scenario implies continued growth in trade volumes, with a positive contribution to the growth of service exports from all regions. At the same time, there is a risk of pessimistic scenarios materializing in the event of escalating conflicts, new protectionist measures, and financial volatility. Conclusions have been drawn regarding the necessity of adapting national strategies to new challenges and the prospects of integration into the global service market.

Keywords: global service market, service trade, service exports, service imports, structure of the global service market, forecasting.

Fig.: 4. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 12.

Petryk Valeriia L. – Candidate of Sciences (Engineering), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economics and Public Administration, National Aerospace University «Kharkiv Aviation Institute» named after M. Ye. Zhukovskiy (17 Vadyma Manka Str., Kharkiv, 61070, Ukraine)

E-mail: v.petryk@khai.edu

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8376-7148>

У сучасних умовах трансформації глобальної економіки торгівля послугами набуває дедалі більшого значення як джерело економічного зростання, інноваційного розвитку та зміцнення міжнародної конкурентоспроможності. Частка торгівлі послугами у структурі світової торгівлі постійно зростає, відображаючи глибокі структурні трансформації в економіці, зокрема інтенсивне поширення цифрових технологій, зміщення акценту від матеріального виробництва до інтелектуального продукту, а також зростаючу роль людського капіталу. Водночас, функціонування світового ринку послуг ускладнюється низкою зовнішніх викликів – від наслідків пандемії COVID-19 і порушень глобальних ланцюгів постачання до геополітичної напруги та нестабільності фінансових ринків.

Структурні зміни у світовій економіці, зокрема активне впровадження дистанційної роботи, цифровізація бізнес-процесів, зміни в поведінці споживачів та адаптація державної торговельної політики, потребують переосмислення ролі ринку послуг як інструмента економічної стійкості та зростання. У цьому контексті важливими є як виявлення домінантних трендів, так і оцінка потенційних сценаріїв розвитку, що дозволяє сформувати стратегічні орієнтири для країн у контексті їх інтеграції у світовий ринок послуг.

Метою статті є аналіз поточних тенденцій функціонування світового ринку послуг, виявлення ключових чинників, що формують його динаміку, а також аналіз сценаріїв прогнозного розвитку цього ринку з урахуванням наявних викликів та невизначеностей.

Питання розвитку світового ринку послуг є об'єктом активного дослідження як з боку міжнародних організацій, так і академічної спільноти. Огляд наукових публікацій Олійника А. [1], Дерно-

вої І. [2], Мельнічук О. [3], Нямецук Г., Галушко О. [4], Zhang Z. [5], Francois J., Hoekman B. [6] та ін. свідчить про значну трансформацію світової торгівлі послугами під впливом цифровізації, пандемії COVID-19, геополітичних конфліктів та змін у глобальній економіці. Більшість наявних досліджень базуються на даних, що передують останнім глобальним подіям, що обмежує їхню актуальність і застосовність у сучасних умовах. Міжнародні організації переважно зосереджуються на висвітленні ключових тенденцій та структурних змін у глобальній торгівлі товарами та послугами. Зокрема, Всесвітня організація торгівлі (WTO), UNCTAD регулярно публікують аналітичні та статистичні звіти, які містять детальну статистику світового експорту та імпорту товарів та послуг, регіональних і секторальних зрушень, що дозволяє відстежувати динаміку і структуру світової торгівлі порівняно з попередніми періодами [7–9].

Попри наявність значної кількості наукових досліджень, присвячених аналізу світового ринку послуг, динамічний характер цього сегмента вимагає поглибленого дослідження із урахуванням новітніх викликів, що дозволить підвищити аналітичну точність та обґрунтованість прогнозів його функціонування в нестабільному глобальному середовищі.

У 2020 р. світова економіка та система міжнародної торгівлі зазнали нетипового зовнішнього впливу, що не мав аналогів у мирний період сучасної історії. Держави самостійно вводили жорсткі обмеження, що обмежували економічну активність, а також стримували транскордонний рух товарів, послуг і робочої сили. Тривала торгова війна США і Китаю, вихід Великої Британії з Європейського Союзу, посилення геополітичної нестабільності, а також виробництво товарів та послуг у умо-

вах світової пандемії COVID-19 призвели до різкого падіння показників світової торгівлі. З 2021 р. світова торгівля товарами та послугами вийшла на шлях поступового відновлення. Однак військова агресія росії проти України, загальне наростання геополітичної напруженості та невизначеності економічної політики призупинили зростання показників світової торгівлі товарами та послугами. Починаючи з 2023 р., світова торгівля товарами увійшла у фазу стабілізації та позитивної динаміки, зумовленої послабленням торговельних бар'єрів, відновленням функціонування глобальних ланцюгів постачання та адаптацією економік до нових геоekonomічних умов (рис. 1).

ни, у той час як регіони, що розвиваються, демонстрували повільніші темпи розвитку [9].

У сучасних умовах структурної трансформації глобальної економіки послуги становлять найбільш динамічний сегмент глобальної торгівлі. Попри економічну нестабільність, торгівля послугами демонструє стійке зростання, що відображає загальні тенденції цифровізації, сервісоорієнтованості бізнес-моделей та інтеграції нових технологій у світову господарську систему. Водночас саме цей сегмент залишається найменш точним з погляду методології обліку та глибини статистичного аналізу. На відміну від товарів послуги мають

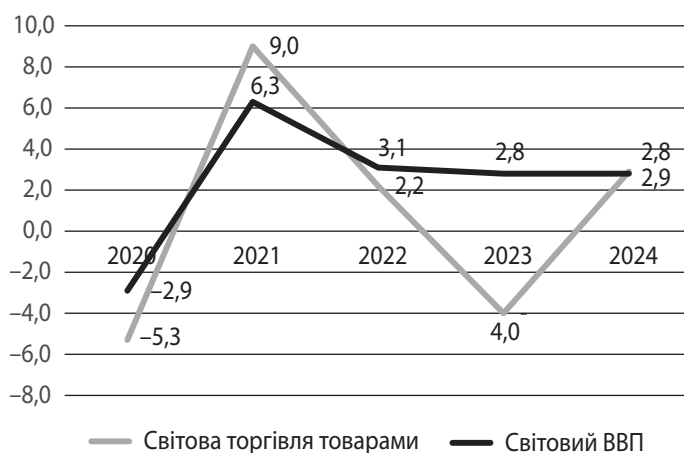

Рис. 1. Темпи зростання обсягів торгівлі товарами та світового ВВП, 2020–2024 рр., %

Джерело: побудовано автором за даними [8; 9].

Минулий, 2024 рік відзначився зростанням обсягу світової торгівлі на 1 трильйон доларів США, досягнувши рівня майже 33 трильйонів доларів. Ключовим чинником цього приросту став активний розвиток сектора послуг [7]. Обсяги міжнародної торгівлі товарами зросли на 2,9%, що свідчить про відновлення після скорочення на 4% у 2023 році. Торгівля комерційними послугами продемонструвала ще динамічніше зростання – на рівні 6,8%. Світовий валовий внутрішній продукт (ВВП) зріс на 2,8%, що є нижчим за темпи зростання товарного обігу. Така ситуація вперше з 2017 року (за винятком періоду постпандемічного відновлення) відзначена перевищенням темпів зростання світової торгівлі товарами над темпами зростання глобального виробництва. Це свідчить про посилення ролі зовнішньої торгівлі як одного з провідних рушіїв світового економічного зростання. У 2024 році вартість світового експорту товарами досягла 24,43 трильйона доларів США (+ 2% порівняно з попереднім роком). Провідним драйвером цього зростання стали розвинені краї-

ни, нематеріальний характер, часто індивідуалізовані та можуть передаватися через різноманітні канали: дистанційно (наприклад, через цифрові платформи), шляхом фізичної присутності постачальника або споживача, або в межах транскордонного переміщення капіталу та робочої сили. Таке різноманіття каналів постачання ускладнює точну ідентифікацію та облік відповідних транзакцій, що знижує порівнюваність і достовірність агрегованих даних.

У період 2020–2023 рр. глобальна економіка зазнала значного інфляційного тиску, зумовленого низкою взаємопов'язаних факторів. Серед ключових чинників виділяються порушення глобальних ланцюгів постачання, спричинені пандемією COVID-19, а також геополітична нестабільність, зокрема повномасштабна воєнна агресія російської федерації проти України. Ці події призвели до суттєвого зростання цін на енергоносії та сировинні товари, що, своєю чергою, спричинило інфляційні процеси в багатьох країнах світу [10]. Усі ці фактори негативно вплинули на сектори послуг. Найбільших втрат зазнали такі сектори, як транспортні та

туристичні послуги, які до пандемії забезпечували близько 40% світової торгівлі послугами, особливо в країнах, що розвиваються. Транзакції у сфері ділових, професійних і фінансових послуг у провідних економіках, що здійснюються у доларах США, також зазнали негативного впливу несприятливих валютних коливань. Це зумовило перегрупування глобальних торговельних потоків та змінило регіональну структуру торгівлі послугами (рис. 2).

послуги продемонстрували негативну динаміку (–11%), що зумовлено геополітичною нестабільністю, логістичними обмеженнями та повільним відновленням споживчої мобільності.

У 2024 р. спостерігалася тенденція до стабілізації, що проявилася у високих темпах зростання обсягів експорту інформаційних (+14%) та комп'ютерних (+12%) послуг, у транспортному секторі (+8%) та у сфері послуг, пов'язаних з інтелекту-

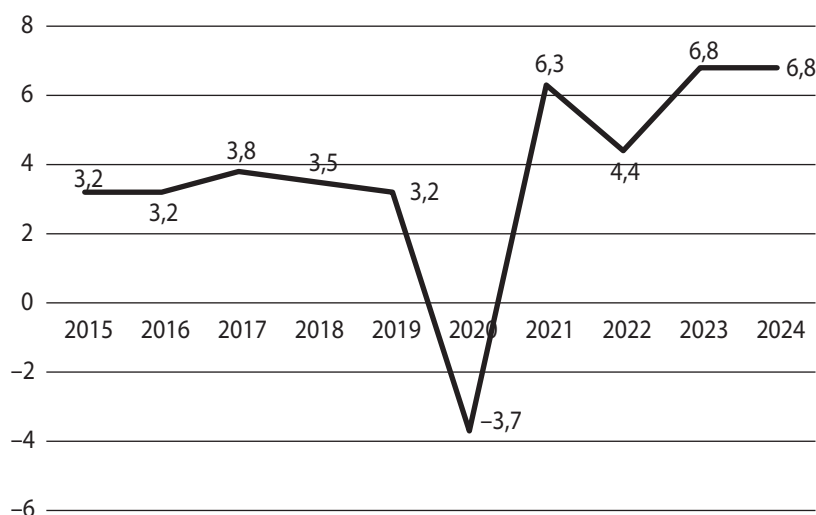

Рис. 2. Темпи зростання обсягів світової торгівлі комерційними послугами, 2015–2024 рр., %

Джерело: побудовано автором за даними [9; 11].

У 2024 р. світова торгівля послугами продемонструвала впевнене зростання, сягнувши найвищої частки в загальному обсязі міжнародної торгівлі – 26,4%, що стало найкращим показником з 2005 р. Загальний обсяг світової торгівлі послугами у 2024 р. становив 8,69 трлн дол. США, що на 9% більше порівняно з 2023 р., в якому зафіксовано аналогічне зростання у відсотках. Ці показники динаміки суттєво контрастують з показниками торгівлею товарами, де приріст склав лише 2% за підсумками 2024 р.

Активна цифровізація та відновлення глобальної мобільності у 2023–2024 рр. сприяло активізації торгівлі послугами в таких ключових сегментах, як інформаційні, туристичні, професійні та фінансові послуги (рис. 3). Загалом, темпи зростання залишилися стабільними на рівні 9% протягом обох років, проте структурний аналіз свідчить про суттєву диференціацію між окремими сегментами. Найбільше зростання у 2023 р. було зафіксовано у сфері туристичних послуг (+34%), страхових (+16%) та інформаційних послуг (+13%), що відображає активне відновлення глобального попиту після пандемії. Водночас транспортні

альною власністю (+8%), що вказує на активізацію високотехнологічної складової міжнародної торгівлі. Загалом структура зростання свідчить про переорієнтацію попиту на послуги з високою доданою вартістю, насамперед пов'язані з інформаційними технологіями та знанням. Така тенденція формує нову якість глобального ринку послуг і вимагає адаптації національних політик до сучасних структурних трансформацій.

Регіональний аналіз демонструє, що експорт послуг у 2024 р. найбільш активно зростав в Азії – на 13%, а також у Європі та Північній Америці – по 8% відповідно. Регіон Південної та Центральної Америки разом із Карибським басейном також продемонстрував високу динаміку зростання – на рівні 9%. Водночас стримані темпи експорту в Африці (лише 3%) зумовлені зниженням надходжень від транспортних послуг. Імпорт послуг також демонстрував позитивну динаміку в більшості регіонів світу. Єдиним винятком став Близький Схід, де зафіксовано скорочення імпорту на 1%. Європейський Союз зберіг позицію провідного гравця на глобальному ринку послуг: обсяг експорту до країн за межами ЄС становив 1,64

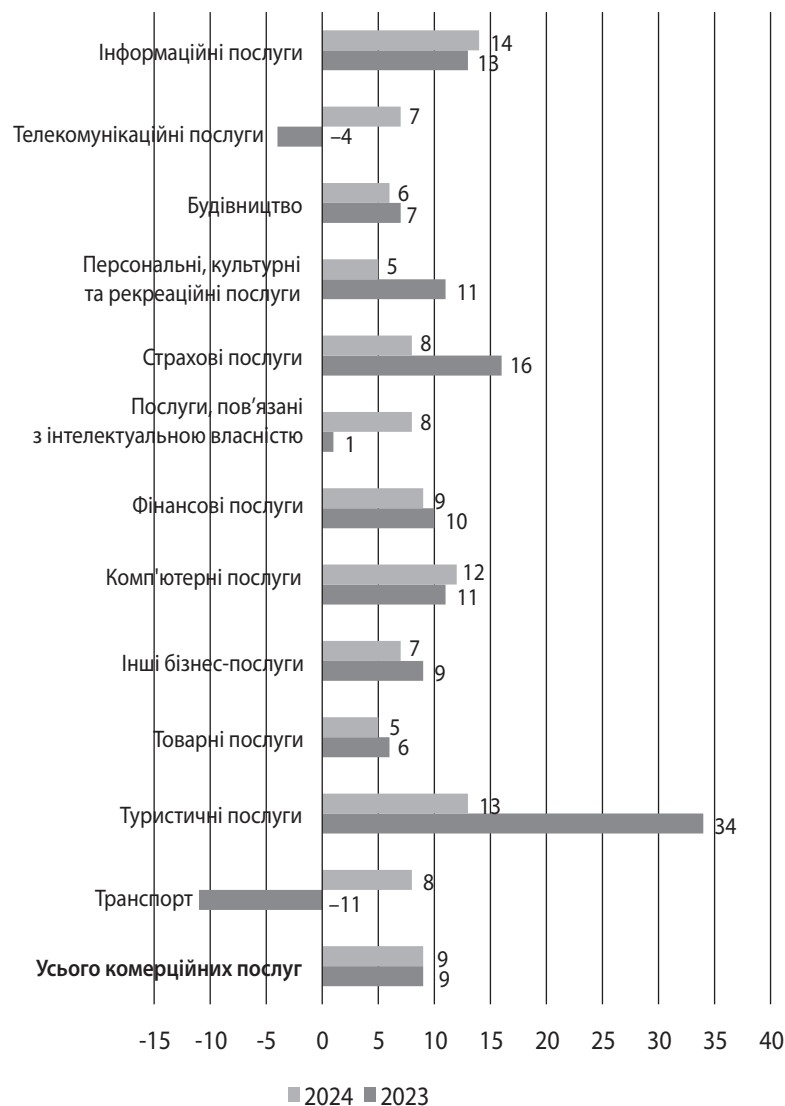

Рис. 3. Річні темпи приросту торгівлі комерційними послугами за секторами, 2023-2024 рр., %

Джерело: побудовано автором за даними [9].

трильйона доларів США, а імпорту – 1,44 трильйона доларів США. Сполучені Штати залишалися як найбільшим експортером послуг (1,08 трильйона доларів США), так і найбільшим імпортером (787 мільярдів доларів США) [9].

Оголошення та впровадження низки нових тарифних заходів у січні 2025 р. призвели до суттєвого перегляду економістами Всесвітньої організації торгівлі прогнозу щодо динаміки світової торгівлі товарами та послугами на 2025–2026 рр., якій було оприлюднено в жовтні 2024 р. [8]. У звіті «Огляд і статистика глобальної торгівлі» від 16 травня 2025 р. WTO попередила, що перспективи світової торгівлі «різко погіршилися» на тлі запровадження тарифного режиму президентом США Дональдом Трампом і невизначеності в торговельній політиці [12].

За попередніми (які WTO тепер називає базовими) прогнозами, якби тарифні заходи та неви-

значеність залишалися на низькому рівні, зростання торгівлі товарами могло б досягати 2,7% у 2025 р. і 2,9% у 2026 р. Згідно зі скорегованим прогнозом очікується скорочення торгівлі товарами на –0,2% у 2025 р. (порівняно з + 2,9% у 2024 р.), а у 2026 р. настане «помірне» відновлення на рівні 2,5%. Що стосується світового ВВП, базовий прогноз передбачав, що його зростання залишиться на рівні 2,8% у 2025 р., після чого сповільниться до 2,6% у 2026 р. Після коригування з урахуванням нових факторів очікується, що зростання ВВП у 2025 р. становитиме 2,2%, що на 0,6 відсоткового пункту нижче за базовий прогноз. У 2026 р. зростання має скласти 2,4%, що на 0,2 відсоткового пункту нижче за базовий сценарій – це найгірший показник порівняно з останніми роками (рис. 4) [8; 9].

Торгівля послугами згідно з оновленим прогнозом має більш сприятливі перспективи порівняно з торгівлею товарами. Згідно з базовим сце-

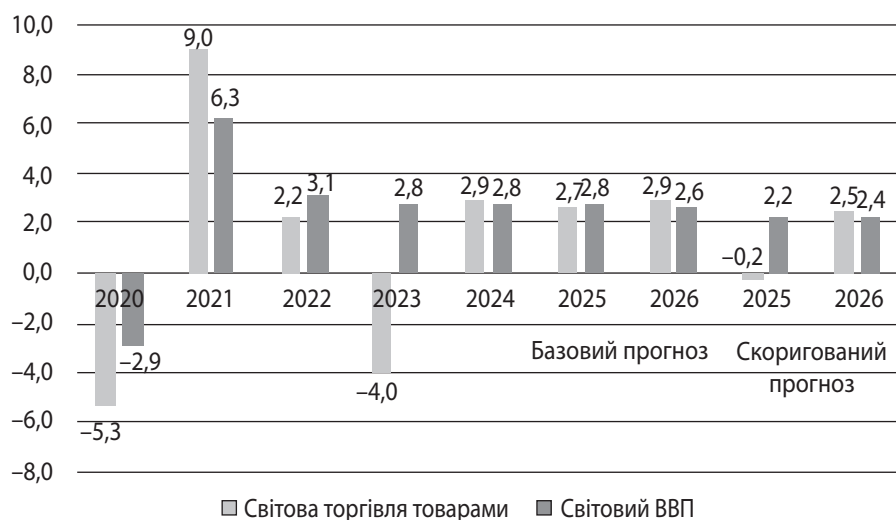

Рис. 4. Темпи зростання обсягів світової торгівлі товарами та ВВП, 2020–2026 рр., %

Джерело: побудовано автором за даними [9].

нарієм прогнозу (табл. 1) очікується, що обсяги торгівлі послугами зростатимуть на 5,1% у 2025 р. і на 4,8% у 2026 р., після впевненого зростання на рівні 6,8% у 2023 та 2024 рр. Однак у скоригованому прогнозі, що враховує чинні торговельні обмеження, передбачається зростання обсягів торгівлі послугами лише на 4,0% у 2025 р. з незначним підвищенням до 4,1% у 2026 р.

Хоча підвищення тарифів стосується переважно торгівлі товарами, їхній вплив має ширший економічний характер, охоплюючи також сферу по-

слуг. Це зумовлює зниження попиту на супутні послуги, зокрема транспортні та логістичні послуги, які надаються через морські порти та аеропорти, і складають основну частку ринку транспортних послуг. У результаті очікується, що зростання транспортного сектора у 2025 році становитиме лише 0,5%, що значно нижче попереднього прогнозованого підвищення на 2,9%. У 2026 році темпи зростання залишатимуться помірними – на рівні 1,7%.

Попит на міжнародні подорожі, зокрема з рекреаційною метою, є високочутливим до зовніш-

Таблиця 1

Динаміка обсягів експорту комерційними послугами, 2023–2026 рр., %

Регіон	2023	2024	Базовий прогноз		Скоригований прогноз		Відхилення у прогнозах, в. п.	
			2025	2026	2025	2026	2025	2026
Світовий експорт послугами	6,8	6,8	5,1	4,8	4,0	4,1	-1,1	-0,7
Північна Америка	5,1	4,1	2,4	2,3	1,6	2,3	-0,7	0,0
Південна Америка	7,1	7,0	2,7	2,2	-1,1	1,1	-3,8	-1,1
Європа	2,6	5,5	5,8	4,8	5,0	4,4	-0,8	-0,4
СНД	7,2	8,1	3,6	3,0	1,1	3,5	-2,5	0,5
Африка	15,9	4,9	1,8	3,4	-1,6	5,3	-3,4	1,8
Близький Схід	9,9	4,1	5,4	4,2	1,7	1,0	-3,7	-3,2
Азія	15,4	11,1	5,5	6,6	4,4	5,1	-1,1	-1,5
По секторах								
Транспортні послуги	-4,4	4,5	2,9	3,3	0,5	1,7	-2,5	-1,6
Туристичні послуги	26,4	11,0	4,2	4,6	2,6	4,7	-1,6	0,1
Інші комерційні послуги	5,4	6,3	6,1	5,3	5,3	4,4	-0,8	-0,9
з яких: цифрові послуги	4,7	5,7	6,6	5,8	5,6	4,7	-0,9	-1,1

Джерело: складено автором за даними [9].

ніх чинників, серед яких ключову роль відіграють економічні коливання, політична стабільність, питання безпеки та динаміка валютних курсів. Саме туристичний сектор найпершим реагує на прояви економічної нестабільності, оскільки витрати на подорожі мають дискреційний характер і зазвичай скорочуються в періоди невизначеності. Зростання вартості проживання або авіаперельотів може зумовити масову відмову споживачів від закордонних поїздок. Окремі сегменти, як-от освітній і медичний туризм, також зазнають впливу змін у регуляторній політиці, зокрема в контексті візових обмежень. Згідно зі скорегованим прогнозом, у 2025 році темпи зростання туристичного сектора уповільняться до 2,6%, що на 1,6 відсоткового пункту нижче базового сценарію (+ 4,2%). У 2026 році очікується часткове відновлення динаміки зі зростанням до 4,7%, що свідчить про потенціал стабілізації галузі за сприятливих макроекономічних умов.

Широкий спектр послуг, що забезпечують торгівлю промисловими товарами, або виробництво інших послуг – зокрема професійні, інженерні, науково-дослідні, IT-послуги та різноманітні бізнес-послуги – зазнають впливу поточної економічної ситуації, що може призвести до зниження попиту на них. Торговельні напруження можуть спричинити посилення регулювання у сфері ліцензування інтелектуальної власності, що обмежить розвиток послуг, які надаються в цифровому форматі (зокрема, через стримінгові платформи, онлайн-ігри та дистанційне навчання), та, відповідно, зменшить обсяги експорту з боку їхніх постачальників. Фінансові послуги також можуть постраждати, оскільки економічна невизначеність стримує інвестиції та кількість фінансових операцій, включно зі споживчими транзакціями за допомогою кредитних карток.

У рамках базового сценарію передбачалося, що всі регіони продемонструють позитивний внесок у зростання експорту послуг у 2025–2026 роках. Втім, наявність зовнішніх ризиків, зокрема економічна нестабільність, геополітичні виклики та коливання валютних курсів, зумовили необхідність коригування прогнозних оцінок із урахуванням диференційованого впливу на окремі регіони. Європа залишатиметься основним драйвером зростання у 2025 році, з прогнозованим збільшенням обсягу експорту послуг на 5,0% (порівняно з 5,8% за базовим сценарієм). У 2026 році зростання збережеться на рівні 4,4%. У країнах Азії прогнозується зростання на 4,4% у 2025 році (на 1,1 в. п. нижче базового прогнозу) та на 5,1% у 2026 році (втрата 1,5 в. п. порівняно з попереднім прогнозом) (див. табл. 1).

Показники Північної Америки у 2025 році уповільняться до 1,6% (проти 2,4% раніше), однак у 2026 році зростання пришвидшиться до 2,3%, що відповідає базовому прогнозу. Скоригований прогноз для Близького Сходу є значно песимістичнішим: зниження становитиме 3,7 в. п. у 2025 році та 3,2 в. п. у 2026 році. Таким чином, обсяги експорту послуг зростатимуть на 1,7% у 2025 році та на 1,0% у 2026 році. У країнах Співдружності Незалежних Держав (СНД) очікується зростання на 1,1% у 2025 році та на 3,5% у 2026 році, тоді як у базовому сценарії передбачалося зростання на 3,6% та 3,0% відповідно.

Прогнози для Африки, а також для Південної та Центральної Америки та Карибського басейну на 2025 рік є пригнаними. Згідно з початковими оцінками, обсяги експорту послуг в Африці мали зрости на 1,8% у 2025 році та на 3,4% у 2026 році. Проте переглянутий прогноз передбачає спад на 1,6% у 2025 році з подальшим відновленням до 5,3% у 2026 році. У країнах Південної та Центральної Америки і Карибського регіону також очікується один із найсильніших негативних впливів економічної невизначеності: замість прогнозованого зростання на 2,7% у 2025 році передбачається спад на 1,1%. У 2026 році прогнозується слабке зростання на рівні 1,1% [9].

Актуальні зміни в торговельній політиці, зокрема впровадження нових тарифних заходів, істотно трансформують динаміку міжнародної торгівлі, змінюючи географічну структуру глобального товарообігу. Моделювання на основі глобальних торгових моделей демонструє, що вплив нових тарифних обмежень суттєво варіюється залежно від регіональних особливостей і структури економік.

ВИСНОВКИ

Світовий ринок послуг у період 2020–2024 рр. зазнав глибоких трансформацій під впливом пандемії COVID-19, геополітичної нестабільності, інфляційного тиску, торговельних обмежень і технологічних змін. У цих умовах послуги поступово стали ключовим драйвером світової торгівлі, досягнувши у 2024 році рекордної частки 26,4% від її загального обсягу, що демонструє стабільне зростання навіть на тлі зниження ділової активності в інших секторах. Аналіз свідчить про переорієнтацію глобального попиту на високотехнологічні, цифрові, інформаційні, професійні та фінансові послуги, що характеризуються високою доданою вартістю.

Найбільш динамічними сегментами стали інформаційні, комп'ютерні, туристичні та професійні послуги, що зумовлено активною цифровізацією,

зміною споживчої поведінки та адаптацією бізнесу до нових реалій. Водночас зберігається значна регіональна диференціація: Азія, Європа та Північна Америка демонструють найвищі темпи зростання експорту послуг, тоді як країни Африки та Близького Сходу стикаються з викликами, зокрема в транспортному секторі.

Ринок послуг залишається найбільш вразливим до зовнішніх факторів, зокрема у сферах, що потребують фізичної мобільності (туризм, транспорт), а також є складним для статистичного обліку через специфіку каналів надання послуг. Відсутність уніфікованих методик оцінки, регіональна асиметрія доступу до технологій і капіталу, а також нестабільність валютних курсів ускладнюють побудову точних прогнозів і вимагають адаптивного підходу до формування торговельної політики.

Прогнозні сценарії розвитку ринку послуг у 2025–2026 рр. залишаються неоднозначними. Оптимістичний сценарій передбачає подальше зростання обсягів торгівлі завдяки зняттю торговельних бар'єрів, розширенню цифрової інфраструктури та стабілізації геополітичної ситуації. Водночас існує ризик реалізації песимістичних сценаріїв за умов ескалації конфліктів, нових протекціоністських заходів та фінансової волатильності.

Таким чином, забезпечення стійкого розвитку світового ринку послуг вимагає посилення міжнародної координації, вдосконалення механізмів статистичного моніторингу, підтримки цифрової трансформації в країнах, що розвиваються, а також адаптації національних стратегій до нових викликів глобальної економіки. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Oliinyk A. Comparative Study of Digitalization Impact on Global Goods and Services Markets in Advanced and Developing Economies. *Innovative and Economics Research Journal*. 2024. No. 2. P. 195–218. DOI: <https://doi.org/10.2478/eoik-2024-0026>
2. Дернова І. А. Світовий ринок послуг: сучасний стан та тенденції розвитку. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 50. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-45>
3. Мельничук О. Міжнародна торгівля послугами. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2020. № 4. С. 115–128. DOI: [https://doi.org/10.31617/zt.knute.2020\(111\)08](https://doi.org/10.31617/zt.knute.2020(111)08)
4. Нямешук Г. В., Галушко О. І. Аналіз світових тенденцій економіки послуг в сучасних умовах. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 50. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-75>
5. Zhang Z. Impact of digital transformation on global services trade flows. *Applied Mathematics and Non-*

linear Sciences. 2024. Vol. 9. Iss. 1.

DOI: <https://doi.org/10.2478/amns-2024-0879>

6. Francois J., Hoekman B. Services Trade and Policy. *Journal of Economic Literature*. 2009. Vol. 48. Iss. 3. P. 642–692. DOI: [10.2307/20778764](https://doi.org/10.2307/20778764)
7. Global Trade Update. December 2024. URL: <https://unctad.org/system/files/official-document/ditcinf2024d3.pdf>
8. Global Trade Outlook and Statistics Update. October 2024. URL: https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/stat_10oct24_e.pdf
9. Global Trade Outlook and Statistics. April 2025. URL: https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/trade_outlook25_e.pdf
10. Wang Z., Wei Yi. The Rising Impacts of the COVID-19 Pandemic and Ukraine Conflict: Inflation and Energy Crisis. *BCP Business & Management*. 2023. Vol. 45. P. 275–281. URL: <https://bcpublication.org/index.php/BM/article/view/4927/4790>
11. Services, value added (annual % growth). *World Bank Group*. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/NV.SRV.TOTL.KD.ZG>
12. Ellyatt H. Global trade outlook has 'deteriorated sharply' amid Trump tariff uncertainty, WTO warns. 2025. URL: <https://cnbcafrica.com/2025/global-trade-outlook-has-deteriorated-sharply-amid-trump-tariff-uncertainty-wto-warns/>

REFERENCES

- Dernova, I. A. "Svitovyi rynek posluh: suchasnyi stan ta tendentsii rozvytku" [International Service Market: Current State and Development Trends]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 50 (2023). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-45>
- Ellyatt, H. "Global trade outlook has 'deteriorated sharply' amid Trump tariff uncertainty, WTO warns". 2025. <https://cnbcafrica.com/2025/global-trade-outlook-has-deteriorated-sharply-amid-trump-tariff-uncertainty-wto-warns/>
- Francois, J., and Hoekman, B. "Services Trade and Policy". *Journal of Economic Literature*, vol. 48, no. 3 (2009): 642-692. DOI: [10.2307/20778764](https://doi.org/10.2307/20778764)
- "Global Trade Outlook and Statistics Update". October 2024. https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/stat_10oct24_e.pdf
- "Global Trade Update". December 2024. <https://unctad.org/system/files/official-document/ditcinf2024d3.pdf>
- "Global Trade Outlook and Statistics". April 2025. https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/trade_outlook25_e.pdf
- Melnichuk, O. "Mizhnarodna torhivlia posluhamy" [International Trade in Services]. *Zovnishnia torhivlia: ekonomika, finansy, pravo*, no. 4 (2020): 115-128. DOI: [https://doi.org/10.31617/zt.knute.2020\(111\)08](https://doi.org/10.31617/zt.knute.2020(111)08)

Niameshchuk, H. V., and Halushko, O. I. "Analiz svi-
tovykh tendentsii ekonomiky posluh v suchasnykh
umovakh" [Analysis of Global Trends in the Service
Economy in Nowadays Conditions]. *Ekonomika ta
suspiilstvo*, no. 50 (2023).

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-75>

Oliinyk, A. "Comparative Study of Digitalization Impact
on Global Goods and Services Markets in Advanced
and Developing Economies". *Innovative and Eco-
nomics Research Journal*, no. 2 (2024): 195-218.

DOI: <https://doi.org/10.2478/eoik-2024-0026>

"Services, value added (annual % growth)". *World
Bank Group*. [https://data.worldbank.org/indicator/
NV.SRV.TOTL.KD.ZG](https://data.worldbank.org/indicator/NV.SRV.TOTL.KD.ZG)

Wang, Z., and Wei, Yi. "The Rising Impacts of the
COVID-19 Pandemic and Ukraine Conflict: Inflation
and Energy Crisis". *BCP Business & Management*.
2023. [https://bcpublishing.org/index.php/BM/ar-
ticle/view/4927/4790](https://bcpublishing.org/index.php/BM/article/view/4927/4790)

Zhang, Z. "Impact of digital transformation on global
services trade flows". *Applied Mathematics and Non-
linear Sciences*, vol. 9, no. 1 (2024).

DOI: <https://doi.org/10.2478/amns-2024-0879>

УДК 339.94:330.341.1]:339.54:061.1ЄС

JEL: F02; F15; F19; F62

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-5-134-140>

МІЖНАРОДНИЙ ТРАНСФЕР ТЕХНОЛОГІЙ КРАЇН ЄС В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ ЄВРОСОЮЗУ ЯК СКЛАДОВА СТРАТЕГІЇ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС

©2025 БЕЛІНСЬКИЙ А. А., ДОВГАЛЬ О. А.

УДК 339.94:330.341.1]:339.54:061.1ЄС

JEL: F02; F15; F19; F62

**Белінський А. А., Довгаль О. А. Міжнародний трансфер технологій країн ЄС в умовах економічної дипломатії
Євросоюзу як складова стратегії торговельної політики ЄС**

Мета статті полягає в дослідженні міжнародного трансферу технологій країн ЄС в умовах економічної дипломатії Євросоюзу як складової стра-
тегії торговельної політики ЄС. Аналізуючи, систематизуючи й узагальнюючи наукові підходи вітчизняних і зарубіжних дослідників, розкрито
зміст міжнародного технологічного трансферу як ключового чинника інноваційного розвитку національних економік. Особливу увагу приділено
визначенню економічної дипломатії як інструменту реалізації зовнішньоекономічної політики щодо забезпечення національних інтересів держав
Європейського Союзу. У статті розглядаються практичні механізми реалізації міжнародного трансферу технологій за підтримки інституцій
ЄС, зокрема Європейської Комісії, Європейської служби зовнішніх справ, агенцій з інноваційного розвитку та торговельних представництв. Визна-
чено, як економічна дипломатія ЄС сприяє створенню сприятливого середовища для поширення передових технологій, у тому числі через угоди
про вільну торгівлю, угоди про асоціацію, міжурядові рамкові домовленості та фінансові програми. Підкреслюється, що технологічний трансфер
у поєднанні з економічною дипломатією служить інструментом м'якої сили Європейського Союзу, дозволяючи йому не лише зміцнювати влас-
ну економічну конкурентоспроможність, але й впливати на траєкторії розвитку партнерських країн. У результаті дослідження охарактери-
зовано вплив економічної дипломатії Євросоюзу на формування та реалізацію стратегій торговельної політики ЄС, зокрема через підтримку
інноваційного обміну, формування партнерських відносин і сприяння технологічному співробітництву між державами-членами та зовнішніми
партнерами. Узагальнено роль Євросоюзу як суб'єкта глобального трансферу технологій. Перспективами подальших досліджень у цьому напрямі
є розробка інструментів ефективного поєднання трансферу технологій та дипломатичних механізмів впливу на міжнародну торгівлю. На
концептуальному рівні постає потреба в уточненні ролі інституцій Європейського Союзу у сприянні технологічному розвитку країн-партнерів.
Ключові слова: міжнародний трансфер технологій, Європейський Союз, економічна дипломатія, торговельна політика, інноваційний розвиток,
національні інтереси, міждержавне співробітництво.

Рис.: 1. Табл.: 1. Бібл.: 13.

Белінський Андрій Андрійович – аспірант кафедри міжнародних економічних відносин та логістики, Харківський національний університет імені
В. Н. Каразіна (майдан Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: belinskiy.business@gmail.com

Довгаль Олена Андріївна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародних економічних відносин та логістики, Харківський
національний університет імені В. Н. Каразіна (майдан Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: e.dovgal@karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-8576-8431>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/845494>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57217603375>

UDC 339.94:330.341.1]:339.54:061.1ЄС

JEL: F02; F15; F19; F62

**Belinskiy A. A., Dovgal O. A. International Technology Transfer of EU Countries in the Context of the Economic Diplomacy of the European
Union as a Component of the EU Trade Policy Strategy**

The aim of the article is to study the international technology transfer of EU countries in the context of the economic diplomacy of the European Union as a com-
ponent of the EU trade policy strategy. By analyzing, systematizing, and summarizing the scientific approaches of domestic and foreign researchers, the content